

Становище

за дисертационния труд **„СЪВРЕМЕННИ АСПЕКТИ ЗА ЗАЩИТА ПРАВАТА НА РАБОТНИЦИТЕ ПОСРЕДСТВОМ СИНДИКАЛНОТО ДВИЖЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ”**, представен от Тодор Николаев Капитанов за присъждане на научно-образователната степен „доктор по Социология”

научен ръководител: гл.ас. д-р Ангел Цветков

I. Общо представяне на дисертационния труд.

В настоящия дисертационен труд се обосновава социалната необходимост от осмислянето на синдикалното движение в български условия, ефективността му в съвременния контекст на икономически сложни и трудно балансиращи отношения на труд и капитал. В този контекст се поставят темите за състоянието и бъдещето на синдикатите, намаляване на синдикалните членове, отслабване на способността им да мобилизират наемните работници и да отстояват техните искания, под влияние на новите управленски стратегии, основани на директна комуникация и мобилизиране на работниците. Коментира се кризата на вътрешното взаимодействие между съставните части на синдикатите. Дисертационният труд се характеризира със следните акценти:

Обект: Синдикалното движение в България и дейностите за защита правата на работещите.

Предмет: Съвременните аспекти за защита правата на работниците чрез активни синдикални и граждански протестни действия.

Социологическите измерения на синдикалната дейност се отнасят до осмисляне:

1. Ролята на синдикатите в България;
2. Въздействия върху поведението на политическите и икономически субекти, участващи в управлението на България;
3. Постигнати резултати по време и след провеждане на активни граждански и синдикални протести през изследвания период;
4. Допуснати пропуски и грешки в процеса на управление на процесите;

Цел на дисертацията е: анализиране на съвременните аспекти на защита правата на работниците посредством синдикалното движение в България, експлициране на резултатите от дейността на синдикатите, формулиране на механизмите в дейността на организациите и очертаване на проблемите в синдикалните дейности.

Задачи на дисертацията са:

1. Да се покажат теоретичните основи на българския синдикален опит.
2. Да се проведе авторско изследване върху синдикалния протест „Работеща България иска по-високи заплати. Не пипайте „класа“ и правата на работещите”.
3. Да се покаже взаимната обвързаност на синдикалните дейности.
4. Да се изведат постигнатите резултати от активните протестни синдикални дейности.
5. Да се дефинират проблемите при подготовка, организация и реализация на синдикалните протестни действия.

Теза: Синдикалните протестни акции оказват въздействие в управленския процес на взимане на решения относно провеждане на национални политики в сферата на пазара на труда; увеличават положителните резултати за трудещите се при разпределянето на средства за работна заплата и спомагат за запазването и разширяването на трудовите права на гражданите.

Методика на изследването: в хода на реализиране на дисертационния труд Т.Капитанов използва различни методи за анализиране на изследваните проблеми: а) исторически – за изучаване ролята и еволюцията на синдикалното движение; б) икономически – за търсене и дефиниране на финансовите ефекти дейностите на синдикатите в България. Най-голям дял в методологическо отношение имат социологическите методи, свързани с показване на мненията, позициите и оценките на различни социални актьори, както и проследяване хода на синдикалните събития.

Структура на дисертационния труд: дисертацията включва увод, три глави, заключение, библиография на български език и английски език, интернет източници, приложения.

Първа глава задава историческото осмисляне на синдикалното движение като социален феномен, процесът на неговото възникване и развитие.

Показани са както отделни етапи от развитието на профсъюзите в европейски контекст в различните времеви периоди на историческото развитие, така е показано и синдикалното движение в български условия.

Амбициите на Капитанов са да покаже най-важните страни на причините и механизмите на възникване на професионалните движения, да изясни различията между организациите, като един естествен и постъпателен процес във времето. Всеки от съответните исторически периоди завършва с обобщение, което отразява типично случващото се в социален план, както и неговият теоретичен корелат, отразен в идеите, доминирали в световен и национален план. Специално внимание е отделено на развитието на профсъюзите до 9.09.1944 и по времето на социализма. Авторът се е опитал да изведе водещите характеристики на взаимоотношенията с държавата, функциите, които синдикатите придобиват, ролята им в обществения живот и привиждането им като субект на тоталитарната държава.

Важен проблемен кръг в историческата част представлява анализа на съвременния синдикализъм в развитите страни и у нас. Тези проблеми са разгледани във **Втора глава**. Показани са основните приоритети и подходи в дейността на синдикатите и взаимодействието им с работодателските организации и държавните структури в контекста на трудовите отношения; както и синдикалния плурализъм и отражението му върху синдикализма като цяло; както и историята на взаимоотношенията между КНСБ и КТ "Подкрепа". Показани са основните тенденции пред синдикалното движение, свързано със свиване на членската маса вследствие на приватизацията и безработицата, както и проявите на силно изразен антисиндикализъм е предизвикателство и за по-нататъшното развитие на плурализма. Капитанов очертава основния проблем, свързан със задълбочаване на фрагментацията, разделението и противопоставянето между отделните синдикални структури, което определено води до намаляване авторитета и социалното влияние на профсъюзите.

В **Трета глава** се концептуализират основните тези, свързани с най-големия синдикат в страната ни, като се акцентира на провеждането на национални протести за защита на трудовите и социалните права на българските граждани, секторните протести и стачки. Проследяват се резултатите от

национално представителните изследвания «Синдикален барометър 2013 и 2014»; направен е анализ на подготовката, организацията и провеждането на национален протестен митинг - шествие на КНСБ на 27 октомври 2017. Капитанов отблизо е проследил характеристиките и подробните етапи и стъпки на събитието. Прави конкретни изводи, показва слабости и недостатъци, с което подчертава наративния характер на дисертацията, акцентира на «изследването на случая» и показва ценността на включеното наблюдение.

В **Заклучението** се обобщават основните насоки на анализ в отделните глави на дисертационния труд, като акцентът е поставен на резултатите от проведеното изследване. Посочени са и препоръки за усъвършенстване на синдикалния процес и неговото развитие.

II. Оценка на дисертационния труд

Сериозно достойнство на дисертацията е осмислянето на различните периоди, през които преминава синдикалното движение в исторически план, както и развитието на КНСБ. Поддържането на рефлексивността в дисертационния труд показва наличието на аналитичен подход, който освен, че постига систематизация на събитията, експлицира социалните основания и търси солидна аргументация на случващото се.

Достойнства на дисертационния труд са също:

- актуалност на темата и разгърнати изследователски параметри на дисертацията;
- добре организирана структура на изложението;
- изразено авторско присъствие;
- наличие на емпиричен и статистически материал;
- систематизация на текста и направени обобщения;
- изявен приложен характер.

Смятам, че реализираната емпирична работа с няколко метода на изследване е добра база за направените разсъждения и обобщения.

Приемам направената самооценка на приносите в дисертационния труд като смятам, че тя е точна и адекватна на представената дисертация.

По темата на дисертацията има реализирани 4 публикации.

Препоръки

Препоръчвам на дисертанта да разшири своите изследвания върху синдикализма, насочвайки се към темата за доверието към синдикалните лидери и структури от страна на членската маса.

Лични впечатления

Познавам Тодор Капитанов от годините, когато беше студент в бакалавърската програма по Социология. Имам отлични впечатления от него като амбициозен, добросъвестен и отговорен млад изследовател; като трудолюбив и дисциплиниран докторант, отличаващ се с коректност и отговорност.

III. Заключение

Смятам, че дисертационният труд *„Съвременни аспекти за защитите правата на работниците посредством синдикалното движение в България“*, представен от редовен докторант Тодор Капитанов представлява добра аналитична, теоретична, изследователска разработка. Това е един труд, с изразено социологическо присъствие, с изявен социологически подход и визия, който показва високи резултати в научно-изследователски и приложен план.

На това основание препоръчвам да се присъди образователно-научната степен «доктор по социология» на Тодор Николаев Капитанов.

2.04. 2018г.

Гр. Благоевград

Проф.дсн Валентина Миленкова